Ministerie van Defensie

Aan	MINDEF en STASDEF
Van	pDGB
Afgestemd met	HDFC, CDS, DCO, DJZ
In afschrift aan	

TER INFORMATIE

Datum
20 augustus 2026

Onze referentie
MINDEF20260057471

Opgesteld door
[redacted]@mindef.nl

Aantal bijlagen
1

Nota

Aanbieding TK EBA Defensie-industrie

Aanleiding

Het kabinet heeft in november 2025 opdracht gegeven voor een interdepartementale Economische Beleidsanalyse (EBA) naar de defensie-industrie. Dit onderzoek is afgerond en vervolgens vastgesteld door de secretarissen-generaal (SG's) van Defensie, Economische Zaken, en Klimaat en Financiën. U wordt gevraagd het rapport aan te bieden aan de ministerraad (MR) van 4 september. Vervolgens wordt u gevraagd om het rapport naar de Tweede Kamer te verzenden.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd de aanbiedingsbrief te tekenen en de brief samen met het rapport aan te bieden aan de MR van 4 september. Na goedkeuring versturen we de aanbiedingsbrief en het rapport naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

- In het rapport is onderzocht hoe publieke middelen zo kunnen worden ingezet dat ze maximaal bijdragen aan militaire gereedheid, industriële opschaling en economische meerwaarde.
- Het rapport verschaft bovendien inzicht in de behoeften, kansen, knelpunten en besluitvormingsprocessen rondom het opschalen van de Nederlandse en Europese defensie-industrie.
- De conclusie is dat de veranderende geopolitieke werkelijkheid vraagt om anders denken én anders doen: het vraagt om een strategischer, actiever en innovatiever overheidsbeleid.
- De voorzitter van de EBA – Ernst van Koesveld – verzorgt in september een toelichting op de EBA defensie-industrie voor u.
- Met de aanbiedingsbrief biedt u enkel het rapport met bijbehorende stukken aan. De inhoudelijke kabinetsreactie volgt in de vorm van het Nationaal Programma Defensie Industrie en Innovatie in november 2026.

Toelichting

Inhoud

- Deze EBA analyseert hoe het overheidsbeleid effectief en doelmatig kan bijdragen aan de uitbreiding van de Nederlandse en Europese defensie-industrie. Die uitbreiding is nodig om tijdig de militaire *capabilities* te realiseren die noodzakelijk zijn voor onze veiligheid.
- Opschaling van de Europese – en daarbinnen Nederlandse – defensie-industrie is noodzakelijk om eenzijdige afhankelijkheden op een realistische wijze af te bouwen en strategische wederkerigheden op te bouwen of te versterken. Daarbij moet worden voortgebouwd op bestaande sterkten en moeten nieuwe kansen worden benut.
- De primaire baten van hogere defensie-uitgaven vloeien voort uit grotere veiligheid, maar goed beleid creëert ook economische meerwaarde.

- Om aan de opschalingsopgave te kunnen voldoen wordt de overheid gevraagd anders te doen en te denken langs vier lijnen:
    - **Strategisch Europees**: actiever/meer inkopen op Europese schaal, startend met kopgroepen, met oog voor eigen strategische posities en het actief promoten van defensie-export.
    - **Actievere overheid**: Een actievere overheid die industrieversterkend inkoopt, stevig stuurt op industriële opschaling en innovatieve en strategische bedrijven behoudt in Nederland.
    - **Innovatievere industrie**: Beleid dat innovatief mkb betere toegang geeft tot markt en overheid, de overgang van innovatie naar afname actief ondersteunt en een defensie innovatie- opschalingsautoriteit opricht.
    - **Randvoorwaarden beter op orde**: Standaardisatie van eisen aan defensiematerieel, meer regelruimte voor innovatie en een gerichte talentaanpak.

Proces

- In opdracht van het kabinet is in november 2025 gestart met een interdepartementale EBA naar de defensie-industrie.
- De EBA is een ambtelijk onderzoek onder leiding van een onafhankelijke voorzitter (in dit geval dhr. Ernst van Koesveld (ABDTopconsult) en is ondersteund door een secretariaat.
- De werkgroep die het onderzoek heeft uitgevoerd, bestond uit vertegenwoordigers van AZ, BZ, CPB, DEF, EZK, FIN, I&W, OCW, SZW en TNO.
- In het kader van het onderzoek is gesproken met meerdere stakeholders in de private en publieke sector om een goed beeld te krijgen van het vraagstuk, de knelpunten en oplossingsrichtingen.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief	De aanbiedingsbrief, verzoek tot ondertekening
2	Economische Beleidsanalyse Defensie-industrie: Met markt en macht opschalen	Het eindrapport, inclusief bijlagen 1 t/m 8
3	Bijlage 9: Overzicht fiches	De bijlage met uitgewerkte maatregelen
4	Bijlage 10: Rapport TNO Comparatieve voordelen	Onderzoek naar comparatieve voordelen (in opdracht van de EBA)

Financiële overwegingen

Een deel van de maatregelen uit de EBA is reeds opgenomen in de bestedingsplannen. Over het al dan niet uitvoeren van nog ongedekte maatregelen uit de EBA is verdere afstemming nodig binnen Defensie en met het ministerie van Financiën. Logischerwijs is dit onderdeel van de gesprekken over de dekking van maatregelen uit het NPDII. Het uitvoeren van EBA-maatregelen heeft eventueel ook invloed op de begrotingen van andere betrokken departementen zoals EZK en FIN.

Juridische overwegingen

Er zijn geen juridische overwegingen.

Communicatie

De communicatielijn wordt voorbereid in nauwe samenwerking met DCO. De voorzitter van het rapport verzorgt op PM de persbriefing.

Overwegingen Beleid/Overwegingen Uitvoering
Om inzicht te krijgen in de eventuele verdringingseffecten in de ketens moet bij de uitvoering van specifieke maatregelen in het reguliere beleidsproces nog wel een uitvoeringstoets plaatsvinden.